

به نام خدا

دانشگاه فرهنگیان

سازمان مرکزی

انتشارات دانشگاه فرهنگیان

اندازه‌گیری نابرابری آموزش در کشورهای در حال توسعه

مؤلف

نیکولای تورپی سابو

ترجمه

حسین احمدی

سرشناسه:	تورپی-سابو، نیکول	Torpey-Saboe, Nichole
عنوان و نام پدیدآور:	اندازه‌گیری نابرابری آموزش در کشورهای درحال توسعه/ مؤلف نیکولای تورپی سابو؛ ترجمه حسین احمدی؛ ویراستار ادبی علی‌اکبر کمالی‌نهاد.	
مشخصات نشر:	تهران: دانشگاه فرهنگیان، انتشارات، ۱۴۰۰.	
مشخصات ظاهری:	۱۷۹ ص.: جدول، نمودار.	
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۶۸۵۰-۸۷-۲	
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا	
یادداشت:	عنوان اصلی: .	Measuring Education Inequality in Developing Countries, c2019
موضوع:	آموزش و پرورش -- کشورهای در حال رشد	Education -- Developing countries
	آموزش و پرورش	Education
شناسه افزوده:	احمدی، حسین، ۱۳۵۰ - مترجم	
شناسه افزوده:	دانشگاه فرهنگیان. انتشارات	
رده بندی کنگره:	HN۹۸۰ HC59.7	
رده بندی دیویی:	۳۰۹/۱۱۷۲۴	
شماره کتابشناسی ملی:	۸۶۵۴۲۵۳	
اطلاعات رکورد کتابشناسی:	فیبا	

دانشگاه فرهنگیان

انتشارات دانشگاه فرهنگیان

اندازه‌گیری نابرابری آموزش در کشورهای درحال توسعه

مؤلف: نیکولای تورپی سابو
 ترجمه: حسین احمدی (عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان)
 ویراستار ادبی: دکتر علی اکبر کمالی نهاد
 طراح جلد: مجتبی بابائیان
 صفحه‌آرا: یاسمن دمندانی
 سال و نوبت چاپ: اول، بهار ۱۴۰۱
 شمارگان: ۲۰۰ نسخه
 بهای کتاب: ۴۸۰،۰۰۰ ریال
 صحافی و چاپ: احرار مبین
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۵۰-۸۷-۲

تمامی حقوق مربوط به انتشار این اثر برای ناشر محفوظ و نقل مطالب با ذکر منبع بلامانع است.

نشانی: تهران، شهرک قدس، بلوار شهید فرحزادی، خیابان تربیت معلم،

دانشگاه فرهنگیان، کد پستی ۱۹۳۹۶۱۴۴۶۴

نشانی پایگاه اینترنتی دانشگاه: <https://cfu.ac.ir>

تلفن: ۸۷۷۵۱۲۶۸

فهرست مطالب

۷	 تقدیر و تشکر مؤلف
۹	 مقدمه مترجم
۱۱	 فصل اول: مقدمه
۱۳	 مقدمه
۱۳	 اهمیت آموزش
۱۷	 درباره نابرابری آموزش چه می‌دانیم؟
۲۱	 سرمایه انسانی
۲۲	 نابرابری درآمدی
۲۴	 مدرنیزاسیون، جهانی‌شدن و دموکراتیزاسیون
۲۶	 مروری بر کتاب
۳۰	 یادداشت‌ها
۳۰	 منابع و مآخذ
۳۵	 فصل دوم: نابرابری آموزشی برای کودکان چه معنایی دارد؟
۳۷	 ارزش کودکان: آینده در مقابل حال
۳۹	 پیامدهای آموزش نابرابر بر کودکان
۴۱	 انواع نابرابری آموزشی

۴۱	جنسیت
۴۴	روستایی/شهری
۴۶	پایگاه قومی اجتماعی
۴۷	عمومی در مقابل خصوصی
۵۱	ستیزه
۵۲	نتیجه‌گیری
۵۳	منابع و مآخذ
۵۷	فصل سوم: چگونه فرایندهای سیاسی و اقتصادی با نابرابری آموزشی مرتبط می‌شوند
۵۹	کنشگران و ترجیحات
۶۲	عوامل اقتصادی
۶۲	مدرنیزاسیون
۶۳	جهانی‌شدن
۶۶	عوامل سیاسی
۶۹	فرضیات
۷۰	منابع و مآخذ
۷۳	فصل چهارم: اندازه‌گیری نابرابری آموزش
۷۵	اندازه‌گیری آموزش
۷۷	تحقیقات دیگر درباره نابرابری آموزشی
۷۹	اندازه‌گیری نابرابری
۸۳	شاخص دیل
۸۵	روندهای نابرابری آموزش
۸۷	ضمیمه (فصل ۴)

۸۸ نکاتی درباره مقیاس‌های نابرابری

۹۹ یادداشت

۱۰۰ منابع و مآخذ

۱۰۱ فصل پنجم: نابرابری آموزشی در دنیا

۱۰۳ داده‌ها و روش تحلیل

۱۰۹ نتایج

۱۰۹ نابرابری آموزشی و مدرنیزاسیون

۱۱۱ نابرابری آموزشی و تجارت آزاد

۱۱۲ نابرابری آموزش و دموکراسی

۱۱۴ بالاتر از نابرابری آموزش موردانتظار

۱۱۵ کمتر از نابرابری موردانتظار

۱۱۷ پیامدهای بیشتر: تجارت آزاد و تنوع جنسیتی در آموزش

۱۲۰ نتیجه‌گیری

۱۲۱ ضمیمه

۱۲۴ رگرسیون تشخیصی

۱۳۰ یادداشت‌ها

۱۳۲ منابع و مآخذ

۱۳۵ فصل ششم: نابرابری در پیامدهای یادگیری

۱۳۹ عوامل مؤثر بر نابرابری در پیامدهای یادگیری

۱۴۱ اندازه‌گیری کیفیت آموزش

۱۴۳ روش تحلیل

۱۴۵ نتایج

۱۴۸	مدرنیزاسیون
۱۴۹	دموکراتیزاسیون
۱۵۶	بحث
۱۶۰	نتیجه‌گیری
۱۶۱	ضمیمه
۱۶۴	یادداشت‌ها
۱۶۵	منابع و مآخذ
۱۶۷	فصل هفتم: نتیجه‌گیری
۱۷۰	خلاصه یافته‌ها
۱۷۳	نتایج تئوریک
۱۷۴	این یافته‌ها برای سیاست‌گذاری کنونی چه معنایی دارد؟
۱۷۶	دست‌یابی به آموزش چگونه می‌تواند برابرتر شود؟
۱۷۶	مدرنیزاسیون
۱۷۶	جهانی‌شدن
۱۷۷	دموکراتیزاسیون
۱۷۹	منابع و مآخذ

مقدمه مترجم

اشکال مختلف نابرابری در حوزه‌های مختلف علوم رفتاری موضوعی نسبتاً پرسابقه و محوری محسوب می‌شود. پدیده نابرابری در ابعاد مختلف آن موضوع مباحث گوناگون بوده است. از درست یا نادرست بودن، مفید یا مضر بودن آن، اجتناب‌ناپذیری یا قابلیت اجتناب از آن، حوزه‌های مختلف موضوع نابرابری، ریشه‌های نابرابری، پیامدهای نابرابری و ... صحبت‌های زیادی شده است.

یکی از شکل‌های نابرابری که ارتباط گسترده‌ای با مباحث علوم رفتاری دارد نابرابری آموزشی است. مطالعه نابرابری آموزشی یکی از موضوعات ارزشمند در حیطه تربیت محسوب می‌شود. شاخص‌های مرتبط با این پدیده نیز واجد ارزش گسترده‌ای هستند. به دلیل اهمیت و فنی بودن موضوع مطالعه نابرابری آموزشی، سازمان‌های تخصصی و دارای صلاحیت بین‌المللی از یک سو و دانشگاه‌های تراز اول دنیا از سوی دیگر در کنار دولت، مطالعه در این‌گونه مباحث را تشویق می‌کنند و بخش مهمی از برنامه‌ریزی‌های خود را بر اساس یافته‌های این نوع مطالعات انجام می‌دهند.

مبحث نابرابری آموزش موضوعی بین‌رشته‌ای است. بخشی از بحث جامعه‌شناسی آموزش و پرورش مخصوصاً در حوزه‌های مرتبطی مانند قشربندی اجتماعی و آموزش و پرورش، انتخاب مدرسه، انتخاب رشته و ... ریشه در نابرابری آموزشی دارد. علاوه بر این، بخش مهمی از نظریات آموزش و پرورش نیز مانند نظریه حساب سیاسی، سرمایه انسانی، نظریه‌های مختلف بازتولید و نظریه‌های کلاسیک مارکسیستی آموزش و پرورش محور اصلی مطالعات خود را نابرابری آموزشی قرار داده‌اند. علاوه بر حوزه جامعه‌شناسی، بحث نابرابری در حوزه‌های دیگری مانند مباحث برنامه درسی، اقتصاد آموزش و پرورش، سیاست‌گذاری‌های

آموزشی و... نیز واجد اهمیت حیاتی است. بنابراین، افزایش دانش نظری و مهارت‌های عملی در حوزه نابرابری آموزشی می‌تواند برای رشد آموزش و پرورش زمینه مناسبی فراهم کند.

هدف از انتخاب این کتاب تکمیل مباحث نظری موجود در زمینه‌های نظری مربوط از یک طرف و تلاش برای فراهم کردن امکان عملی محاسبات نابرابری آموزشی از طرف دیگر است. این کتاب می‌تواند مورد استفاده دانشجویان رشته‌های مختلف به‌ویژه دانشجویان رشته‌های علوم تربیتی، علوم اجتماعی و اقتصاد قرار گیرد. علاوه بر دانشجویان، این کتاب برای محققان، برنامه‌ریزان و فعالان علاقه‌مند به حوزه آموزش و پرورش نیز قابل استفاده و راهگشاست.

نویسنده با تلخیص مناسب مطالب کتاب در فصل اول، مترجم را از هرگونه توضیح اضافی در مورد محتوای کتاب بی‌نیاز کرده است. فقط یک مورد قابل ذکر است و آن اینکه در یکی از فصول کتاب چون به توضیح کاربرد مباحث به شکل مطالعه موردی در کشور مکزیک پرداخته است و با توجه به اینکه کاربرد این بخش برای مخاطبان ایرانی کمتر نیاز است، برای کاهش حجم کتاب بخش مذکور حذف شده است.

لازم می‌دانم از همه دوستانی که با حمایت‌های خود بر مترجم منت نهادند و در این کار یاری‌گرم بوده‌اند تقدیر و تشکر کنم.

کار شبانه‌روزی ترجمه کتاب مدیون دو فرشته مهربانی است که محبت‌هایشان دلگرمی زندگی‌ام است، اگرچه روح بلند مادرم را همیشه پشتیبان تلاش‌هایم می‌بینم، اما همسر صبور و دختر نازنینم شرایط مناسب و مساعدی برایم فراهم ساختند تا به‌دور از دغدغه‌های زندگی روزمره فرصتی داشته باشم و این کار را به سرانجام برسانم.

هم‌چنین فرصت را غنیمت می‌دانم و از زحمات همکاران گران‌قدر معاونت پژوهشی به‌ویژه مدیریت پشتیبانی و تولید علم بومی و شورای نشر دانشگاه فرهنگیان تقدیر و تشکر می‌کنم که مشتاقانه و دغدغه‌مندانه پیگیر مراحل انتشار اثر بودند و زحمات این کار را متحمل شدند.